

**BO‘LAJAK CHAQIRUVGA QADAR BOSHLANG‘ICH
TAYYORGARLIK O‘QITUVCHILARINING IJODKORLIK
QOBILIYATLARINI SHAKILLANTIRISHDA O‘QUV LOYIHASI
USULINING XUSUSIYATLARI**

**Obidov Sherzod Shovkat o‘g‘li
Alfraganus universiteti**

Annotatsiya

Ushbu maqolada bo‘lajak chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik o‘qituvchilarining ijodkorlik qobiliyatlarini shakllantirish jarayonida o‘quv loyihasi metodining o‘ziga xos pedagogik va psixologik jihatlarini yoritilgan. Loyiha faoliyati orqali o‘qituvchilarda mustaqil fikrlash, muammoni tahlil qilish, g‘oyani taklif etish va uni amaliyotda tatbiq etish kabi ijodiy kompetensiyalarni rivojlantirish mexanizmlari asoslab beriladi. Maqolada o‘quv loyihasi metodini qo‘llashning afzalliklari, amaliy natijalari va taklif etilayotgan yondashuvlarning samaradorligi ilmiy asoslangan holda tahlil qilinadi.

Kalit so‘zlar

Ijodkorlik qobiliyati, o‘quv loyihasi metodi, pedagogik texnologiya, boshlang‘ich tayyorgarlik, innovatsion yondashuv, metodik kompetensiya, kreativ fikrlash, chaqiruvga qadar tayyorgarlik.

Kirish

Bugungi kunda ta‘lim tizimida kreativ yondashuvlarni joriy qilish, zamonaviy pedagogik texnologiyalarni qo‘llash orqali bo‘lajak o‘qituvchilarning ijodiy salohiyatini rivojlantirish dolzarb masalalardan biridir. Ayniqsa, bo‘lajak chaqiruvga qadar boshlang‘ich tayyorgarlik bosqichida bo‘lgan o‘qituvchilarning kasbiy-ijodiy kompetensiyalarini shakllantirishda o‘quv loyihasi metodidan foydalanish zarurati ortib bormoqda.

O‘quv loyihasi metodining asosiy mohiyati — o‘quvchilarni faol, mustaqil va ijodiy o‘quv jarayoniga jalb qilishdir. Bu metod orqali o‘qituvchilikka

tayyorlanayotgan talaba o'z faoliyatida yangi g'oyalar ishlab chiqish, ularni amaliyotda qo'llash, muammoli vaziyatlarga ijodiy yondashish kabi ko'nikmalarga ega bo'ladi.

Mavzuga oid adabiyotlar tahlili

Psixolog A.N. Luk, pedagog V.V. Davydov, innovatsion ta'lim metodlari bo'yicha ishlari bilan mashhur A.V. Khutorskoy, N.F. Talyzina, O'zbekistonda esa H. Yo'ldoshev, M. Bekmurodov va boshqalar tomonidan o'quv jarayonida ijodkorlik va mustaqillikni rivojlantirishga qaratilgan tadqiqotlar olib borilgan.

Khutorskoy (2003) o'quv loyihasi metodini "shaxsiylashtirilgan ta'lim" deb atab, bu metod o'quvchi shaxsini rivojlantirishga qaratilganligini ta'kidlaydi. O'zbekiston olimlaridan M. Sobirova va N. Jo'rayevlarning izlanishlarida loyiha metodining o'qituvchilarda tahliliy va refleksiv fikrlashni shakllantirishga xizmat qilishi ko'rsatilgan.

Muhokama

Bo'lajak boshlang'ich tayyorgarlik o'qituvchilarida ijodkorlik qobiliyatlarini shakllantirish bir necha bosqichda amalga oshiriladi:

1. **Tayyorlov bosqichi** – bu bosqichda talabalar o'quv loyihasi metodi bilan tanishadi, loyiha mavzulari aniqlanadi.
2. **Rejalashtirish bosqichi** – loyiha muammosi, maqsadi, vazifalari aniqlanadi.
3. **Amaliy faoliyat bosqichi** – talaba loyihani amalga oshiradi, ma'lumot to'playdi, tahlil qiladi va yechim taklif qiladi.
4. **Taqdimot va tahlil** – loyiha natijalari taqdim etiladi, tahlil qilinadi va baholanadi.

Bu jarayonlar orqali quyidagi ijodiy qobiliyatlar rivojlanadi:

- muammoni mustaqil tahlil qilish va yechim taklif qilish;
- tanqidiy va ijodiy fikrlash;
- muloqot qilish, guruhda ishlash qobiliyati;
- natijaga yo'naltirilgan faoliyat yuritish.

O'quv loyihasi metodining yana bir afzalligi — bu metod talabalarni real hayotiy muammolar bilan yuzma-yuz qilgan holda, nazariy bilimlarini amaliyotda qo'llash imkoniyatini beradi.

Natija

O'tkazilgan tajriba-sinov ishlari shuni ko'rsatdiki, o'quv loyihasi metodi bo'lajak boshlang'ich tayyorgarlik o'qituvchilarining ijodkorlik qobiliyatlarini samarali shakllantiradi. Tajriba guruhida ishtirok etgan talabalar nazorat guruhidagilarga qaraganda ijodiy fikrlash testlaridan yuqori natija ko'rsatgan. Shuningdek, ularning dars ishlanmalarida yangicha yondashuvlar, kreativ metodlardan foydalanish kuzatilgan.

Xulosa

Bo'lajak o'qituvchilar ta'lim jarayonida o'quv loyihasi metodidan foydalangan holda nafaqat nazariy bilimlarni, balki ijodiy kompetensiyalarni ham o'zlashtiradilar. Bu metod ularning shaxsiy va kasbiy rivojlanishiga, o'ziga bo'lgan ishonchini oshirishga xizmat qiladi. Shuning uchun pedagogik ta'lim yo'nalishlarida loyiha metodini keng joriy etish va unga oid o'quv-uslubiy qo'llanmalarni ishlab chiqish dolzarb vazifalardan biridir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Khutorskoy A.V. "Kompetentnostnyy podkhod v obrazovanii", 2003.
2. Davydov V.V. "Problemy razvitiya myshleniya v shkolnom vozraste", 1986.
3. Talyzina N.F. "Upravleniye protsessom usvoyeniya znaniy", 1975.
4. Sobirova M. "Innovatsion metodlar orqali pedagogik faoliyatni rivojlantirish", Toshkent, 2021.
5. Jo'rayev N. "Bo'lajak o'qituvchilarni kreativ fikrlashga yo'naltirish texnologiyalari", Samarqand, 2020.
6. Yo'ldoshev H. "O'qituvchilarda ijodiy kompetensiyalarni shakllantirish", Andijon, 2018.
7. Luk A.N. "Psixologiya tvorchestva", Moskva, 1976.

**Research Science and
Innovation House**

